

RELĂȚIILE ECONOMICE ALE ȚĂRII ROMÎNEȘTI CU ȚĂRILE PENINSULEI BALCANICE ÎN PERIOADA FEUDALISMULUI TIMPURIU (sec. X—XIII)

DINU C. GIURESCU

Lucrarea de față își propune o analiză de ansamblu privind schimbul de mărfuri între teritoriul viitorului stat al Țării Românești și Peninsula Balcanică, începînd din secolul X — de la primele cristalizări ale relațiilor de producție feudale — și pînă la finele veacului al XIII-lea, cînd se încheie etapa feudalismului timpuriu. Pe temeiul materialului documentar, arheologic și numismatic, vom urmări feluritele aspecte ale circulației mărfurilor și anume principalele centre ale schimburilor externe, căile de comunicație pe uscat și pe apă, categoriile de mărfuri, mijlocitorii negoțului și beneficiarii lui.

Scopul lucrării este ca, integrînd știrile cunoscute în cadrul istoric al răsăritului și sud-estului european și aducînd unele interpretări noi, să dea cercetătorilor vechii culturi românești o idee mai limpede asupra împrejurărilor de natură economică ce au prezidat pătrunderea culturii bizantino-slave pe teritoriul țării noastre în secolele X—XIII. Urmărind mișcarea mărfurilor pe baza unei documentații cît mai largi, fixăm deopotrivă cadrul general al schimbului de valori culturale și contribuim la înțelegerea acelei «unități în diversitate» ce caracterizează complexa civilizație a popoarelor sud-est europene.

Apariția și consolidarea relațiilor de producție feudale pe teritoriul patriei noastre ¹ a avut urmările corespunzătoare și asupra schimburilor cu Peninsula Balcanică ². Prima beneficiară a fost clasa feudală stăpînitoare: ea aduna dijmele și dările, ea folosea prestațiile țărănimii dependente, în mîinile ei se adunau banii și obiectele de preț ³.

¹ Procesul este analizat în vol. II al tratatului *Istoria României*, București, 1962.

² Pentru existența schimbului de mărfuri în toate orînduirile sociale a se vedea K. Marx, *Capitalul*, vol. III, București, 1956, p. 319 și vol. II, București, 1958, p. 111—112.

³ La curtea ducilor Salanus și Glad (sec. X, început) se aflau, la venirea ungarilor, vase de aur și argint: *Gesta hungarorum*, ediția G. Popa-Lisseanu, București, 1934, cap. XVI, XLIV, XLVI, cf. și cap. XLII. Ștefan I ia numeroase bogății de la Gyula, voievodul Transilvaniei, după ce-l ia prizonier (începutul secolului XI) și de la Kean, ducele Bulgarilor și al Slavilor: Simon de Keza, *Cronica Ungurilor*, ediția G. Popa-Lisseanu, București, 1935, cap. II și *Cronicon pictum Vindobonense*, aceeași ediție.